

Godišnje
izvješće

2018

SLUŽBA ZA ANTIDOPING
HRVATSKOG ZAVODA ZA
TOKSIKOLOGIJU I ANTIDOPING
(HZTA)

Sadržaj

UVOD	2
1. PROVOĐENJE I USAVRŠAVANJE PRAVNE REGULATIVE.....	4
2. PROVOĐENJE DOPINŠKIH TESTIRANJA, ISTRAGA I UPRAVLJANJE REZULTATIMA ...	7
3. PREVENCIJA DOPINGA	15
4. MEĐUNARODNA SURADNJA	23
5. TERAPIJSKA IZUZEĆA	29
6. MEDICINA I ZNANOST	31
7. ODRŽAVANJE PROSTORA I OPREME	33

UVOD

Osnovni cilj Službe za antidoping /dalje u tekstu Služba/ Hrvatskog zavoda za toksikologiju i antidoping /dalje u tekstu HZTA/ je zaštititi osnovno pravo sportaša da sudjeluju u sportu bez dopinga i na taj način promovirati zdravlje, pravednost i jednakost za sve sportaše.

Taj cilj se postiže stvaranjem i provođenjem usklađenih, ujednačenih i učinkovitih antidopinških programa na nacionalnom i međunarodnom nivou.

U postizanju cilja HZTA preko Službe, predlaže i provodi mjere u borbi protiv dopinga, primjenjuje Pravilnik za borbu protiv dopinga HZTA, odredbe Konvencija UNESCO-a, Kodeksa WADA-e /Svjetska antidopinška organizacija/, pravila međunarodnih sportskih saveza i Međunarodnog olimpijskog odbora, te provodi sustavno praćenje i usklađivanje akcija vladinih i nevladinih organizacija.

U borbi protiv dopinga HZTA surađuje s Ministarstvom zdravstva, Ministarstvom obrazovanja, znanosti i sporta, Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim odvjetništvom, Uredom pravobraniteljice za djecu, Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom kulture – Odjel za UNESCO, Hrvatskom agencijom za lijekove i medicinske proizvode, Uredom za suzbijanje zlouporabe droga i nacionalnim organizacijama za borbu protiv dopinga drugih zemalja.

U sklopu nevladinih organizacija partneri HZTA u borbi protiv dopinga u sportu su UNESCO, WADA, Vijeće Europe, iNADO, Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor, Zdravstvena komisija Hrvatskog olimpijskog odbora, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska olimpijska akademija, Hrvatski školski sportski savez, te UEFA i drugi međunarodni i nacionalni sportski savezi i sportski klubovi.

U 2018. rad Službe odvijao se u sedam glavnih područja:

1. Provođenje i usavršavanje pravne regulative
2. Provođenje dopinških testiranja, istraga i postupanje s rezultatima
3. Prevencija dopinga

4. Međunarodna suradnja
5. Izdavanje terapijskih izuzeća
6. Medicina i znanost
7. Održavanje prostora i opreme

1. PROVOĐENJE I USAVRŠAVANJE PRAVNE REGULATIVE

U 2018. godini HZTA nastavlja preko Pravilnika za borbu protiv dopinga provoditi odredbe Kodeksa Svjetske antidopinške agencije, kao i Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća, Međunarodnog standarda za testiranja i istrage, Međunarodnog standarda za zaštitu privatnosti i osobnih podataka, Međunarodnog standarda za laboratorije, Popisa zabranjenih sredstava i Međunarodnog standarda za sukladnost s Kodeksom.

Dana 9. ožujka 2018. Svjetska antidopinška agencija /WADA/ potvrdila je potpunu sukladnost rada Hrvatskog zavoda za toksikologiju i antidoping kao nacionalne antidopinške organizacije s odredbama Svjetskog antidopinškog kodeksa. Ova potvrda uslijedila je nakon što je WADA tijekom 2017. i 2018. monitorirala sve vidove antidopinškog djelovanja HZTA i uvjerala se da su standardi postupanja HZTA na području antidopinga potpuno usklađeni sa svjetskim standardom. Krajem ožujka 2018. potvrdu o potpunoj sukladnosti je dobilo 26 od 307 antidopinških organizacija širom svijeta čiju sukladnost rada s odredbama Kodeksa i međunarodnih standarda je WADA monitorirala, od kojih je 16 nacionalnih organizacija, od toga 11 europskih, među kojima je i HZTA. Ova potvrda je istovremeno i obveza za stalno poboljšanje kvalitete rada i suradnje s drugim antidopinškim organizacijama u svrhu što boljeg ostvarivanja osnovne zadaće, a to je zaštita čistih sportaša i očuvanje duha sporta.

Služba za antidoping HZTA nastavila je pokrenutu inicijativu za dopunu nacionalne legislative na području antidopinga u sportu pri Ministarstvu zdravstva, Središnjem državnom uredu za šport i Hrvatskom olimpijskom odboru kako bi se pozicija nacionalne antidopinške organizacije bolje uskladila s Konvencijom UNESCO-a, Kodeksom WADA-e i Konvencijom Vijeća Europe, te omogućilo postupanje u skladu s odredbom 10.10 i poglavljem 12 Pravilnika za borbu protiv dopinga koje u ovom trenutku nije moguće zbog pozicije nacionalne antidopinške organizacije.

Središnji državni ured za šport temeljem zamolbe predstojnika Službe od 16. veljače 2018. ponovno je 28. veljače 2018. uputio zamolbu ministru zdravstva da se nastavi inicijativa za osnivanje neovisne i samostalne nacionalne antidopinške organizacije.

Zamjenik glavnog direktora Svjetske antidopinške agencije Rob Koehler je 5. travnja 2018. u odgovoru na upit predsjednika HOO-a i predstojnika Službe za antidoping o potrebi uspostavljanja neovisne nacionalne antidopinške organizacije u Hrvatskoj istaknuo da se Svjetska antidopinška agencija zalaže za jačanje nacionalnih antidopinških organizacija razvojem neovisnih struktura čija je jedina svrha zaštita čistog sporta.

HZTA se 3. svibnja 2018. očitovao putem e-savjetovanja na Nacrt prijedloga Zakona o zdravstvenoj zaštiti tražeći da se u njemu predvidi osnivanje samostalne nacionalne antidopinške organizacije.

Predstojnik Službe za antidoping HZTA je 7. svibnja 2018. dopisom upozorio ministra zdravstva na potrebu usklađivanja pravnog statusa nacionalne organizacije za borbu protiv dopinga s odredbama zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu (NN, Međunarodni ugovori 07/2007) a koji bi se trebalo ostvariti kroz izmjene Zakona o zdravstvenoj zaštiti. U dopisu se ističe da s obzirom na neposredno predstojeće predsjedanje Republike Hrvatske Vijećem Europe, te predsjedanje Europskom unijom 2020. godine osnivanje samostalne nacionalne antidopinške organizacije može imati samo pozitivne političke i statusne posljedice za RH s obzirom da se borba protiv dopinga u sportu smatra jednim od mjerila zaštite ljudskih prava. Istovremeno na taj način bilo bi moguće izbjeći eventualne negativne učinke prilikom predstojećih kontrolnih posjeta delegacija Monitoring skupine za antidoping Vijeća Europe i Svjetske antidopinške agencije.

Dopisom od 4. rujna 2018. predstojnik Službe za antidoping HZTA upozorio je državnu tajnicu za šport na činjenicu da obavljanjem djelatnosti antidopinga unutar HZTA nije ispunjena obveza pravne i stvarne neovisnosti nacionalne antidopinške organizacije. Također je upozorio da zaključak Vlade o prihvaćanju prijedloga smanjenja broja agencija, zavoda, fondova, instituta, zaklada, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, te predviđenim spajanjem HZTA s HZJZ od 2. kolovoza 2018. kojim je predviđeno da se antidopinška djelatnost obavlja u organizacijskoj jedinici HZJZ također ne ispunjava obvezu nezavisnosti NADO-a u operativnim odlukama i aktivnostima. Nakon ovog upozorenja državna tajnica za šport 19. rujna 2018. uputila je dopis potpredsjedniku Vlade RH i ministru g. Tomislavu Tolušiću, kao i ministru zdravstva prof. dr. sc. Milanu Kujundžiću upozoravajući na neprimjereni položaj nacionalne antidopinške organizacije. U dopisu državna tajnica zalaže se za nastavak inicijative za osnivanje neovisne i

samostalne nacionalne antidopinške organizacije. Središnji državni ured za šport u suradnji sa Službom za antidoping HZTA je zatražio evaluacijski posjet Skupine za monitoring Konvencije za sport Vijeća Europe radi ispunjenja obveza iz Antidopinške konvencije Vijeća Europe, te relevantnih preporuka koje reguliraju sportsku aktivnost, prvenstveno Europske sportske povelje i Kodeksa sportske etike.

Inicijativa pokrenuta pri Ministarstvu zdravstva za usklađivanje Liste tvari zabranjenih u sportu s Popisom zabranjenih sredstava 2018., a za potrebe Kaznenog zakona, rezultirala je sazivanjem sastanka Radne skupine u Ministarstvu zdravstva. Na sastanku održanom 13. studenog 2018. dogovoren je nacrt Liste tvari zabranjenih u sportu za potrebe Kaznenog zakona i dogovoren je nastavak rada u kratkom roku.

Služba za antidoping podnijela je prijedloge za izmjenu Kodeksa radnoj skupini Svjetske antidopinške agencije za pisanje prijedloga novog Kodeksa. Prihvaćeni tekst novog Kodeksa stupit će na snagu 1. siječnja 2021. godine. Uz prijedloge izraženo je žaljenje zbog odluke Osnivačkog odbora WADA-e da ograniči izmjene Kodeksa na određeni broj područja koja nisu uključivala odredbu 4.3. To što se do sada dva puta diskutiralo o promjenama navedene odredbe nije dovoljno dobar razlog da se o istoj ne raspravlja ponovo obzirom da se radi o fundamentalno važnoj odredbi. Hrvatska nacionalna antidopinška organizacija je u svom prilogu konzultacijama u prvoj i drugoj fazi isticala potrebu promjene navedene odredbe u skladu s formulacijom kakva je bila u prvom nacrtu Kodeksa 2015.

Međunarodni standard sukladnosti potpisnika s Kodeksom koji je stupio na snagu 1. travnja 2018., preveden je na hrvatski jezik i javno dostupan na službenim stranicama Službe za antidoping HZTA.

Svjetski antidopinški kodeks 2015. s izmjenama i dopunama 2018. stupio je na snagu u travnju 2018., te je preveden na hrvatski jezik. Prijevod je tiskan u nakladi od 500 primjeraka i javno dostupan na službenim stranicama Službe za antidoping HZTA.

2. PROVOĐENJE DOPINŠKIH TESTIRANJA, ISTRAGA I POSTUPANJE REZULTATIMA

Testiranje u 2018. godini provedeno je u skladu s Planom testiranja za 2018. godinu i Tehničkim dokumentom za specifičnu sportsku analizu WADA-e. U skladu s međunarodnim trendovima u borbi protiv dopinga testiranje se planira i provodi sa sve većim osloncem na podatke prikupljene iz raznih izvora, a povezane s mogućim korištenjem zabranjenih tvari i sredstava.

Testiranja

Poštujući odredbu 4.2 Međunarodnog standarda za testiranje i istrage WADA-e izrađen je Plan testiranja za 2018. godinu, u kojem su procijenjeni faktori rizika za svaki pojedini sport, uzevši u obzir povijest dopingiranja i popularnost pojedinih sportova u Republici Hrvatskoj. Na osnovu iskustva iz prethodnih godina planirano je povećanje broja testiranja u sportovima za koje je procijenjeno da je mogućnost dopingiranja najveća. U Planu testiranja dosljedno je primjenjivan WADA-in Tehnički dokument za specifičnu sportsku analizu (TDSSA2018).

U 2018. godini, provedeno je ukupno 592 dopinških kontrola u nacionalnom programu od čega 286 na natjecanju, a 306 izvan natjecanja. Provedeno je 86 analiza iz krvi, a 506 analiza iz urina kao biološkog materijala.

Provedeno je 110 testiranja na egzogenu primjenu tvari koje stimuliraju eritropoezu, 82 testiranja na egzogenu primjenu čimbenika otpuštanja hormona rasta i 65 testiranja na egzogenu primjenu hormona rasta.

U sklopu međunarodne suradnje provedeno je 271 dopinških kontrola, od čega 265 na natjecanju, a 6 izvan natjecanja. Provedeno je 271 analiza iz urina kao biološkog materijala.

Dopinska testiranja u nacionalnom programu

SPORT	NA NATJECANJU	IZVAN NATJECANJA
plivanje	15	10
vaterpolo	20	20
atletika	40	31
biciklizam	0	18
gimnastika	6	15
karate	6	6
powerlifting	16	0
kickboxing	6	0
veslanje	6	12
jedrenje	0	6
boks	15	9
streljaštvo	0	3
judo	4	19
savate	0	1
taekwondo	6	7
ronjenje	4	4
odbojka	16	14
nogomet	36	28
hrvanje	6	12
rukomet	30	20
košarka	38	22
dizanje utega	11	2
bob	0	3
futsal	3	0
rukomet gluhi	0	20
hokej na ledu	0	3
atletika paraolimpijci	2	0
abp	0	21

Dopinska testiranja na međunarodnim sportskim događanjima u Hrvatskoj

SPORT	NA NATJECANJU	IZVAN NATJECANJA
odbojka	0	0
atletika	22	0
gimnastika	6	0
nogomet	0	0
košarka	0	0
rukomet	96	4
vaterpolo	23	0
plivanje	0	0
mačevanje	2	0
hokej na ledu	0	0
judo	33	0
jedrenje	0	0
taekwondo	0	1
biciklizam	0	0
hrvanje	25	0
streljaštvo	2	0
veslanje	0	0
boks	0	0
karate	24	0
ronjenje	0	0
mali nogomet	0	0
rukomet-gluhi	0	0
skijanje-paraolimpijci	4	0
dizanje utega	0	0
sanjkanje	0	0
bob	0	0
powerlifting	0	0
kickboxing	0	0
ribolov	2	0
sinkronizirano klizanje	6	0
atletika-paraolimpijci	2	0
MMA	0	1
kajak kanu	12	0
savate	0	0
rock n roll	6	0

U sklopu suradnje s međunarodnim sportskim institucijama testirani su sportaši na velikim sportskim događanjima u Republici Hrvatskoj, na slalomskoj utrci Svjetskog skijaškog kupa za paraolimpijce, Svjetskom juniorskom kupu u mačevanju, Euro Kupu za rukometašice, Svjetskom kupu u gimnastici, Svjetskoj vaterpolskoj ligi, na Grand Prix-u u judu, Svjetskom juniorskom prvenstvu u sinkroniziranom klizanju, Europskom prvenstvu u akrobatskom rocken rolu, Europskom prvenstvu u kajak kanu, Svjetskom prvenstvu u trčanju 100 km, te na još niz međunarodnih turnira održanih u raznim sportovima u Republici Hrvatskoj.

U skladu s člankom 4.2 Međunarodnog standarda za testiranje i istrage, izradili smo Plan testiranja s minimalnim brojem traženih analiza, a u skladu s Tehničkim dokumentom sa specifičnu sportsku analizu TDSSA2018. HZTA je proveo Plan, a WADA je nadgledala i kontrolirala provedbu.

HZTA je od 2014. godine uključen u program steroidnog modula biološke putovnice kojim se vrlo pouzdano otkrivaju najniže koncentracije egzogeno unesenih sredstava iz skupine S1 (anabolički steroidi) koji pripadaju nespecificiranim tvarima. U 2018. godini nastavljena je provedba ovog programa.

U dogovoru s WADA-om i Laboratorijem Seibersdorf u drugoj polovici 2017. godine uveden je hematološki modul biološke putovnice sportaša. Programom hematološkog modula biološke putovnice sportaša obuhvaćeno je u 2018. godini sedam sportaša.

Praćenja specifičnih analiza po sportovima omogućeno je unapređenjem programa APLIKATA.

Skupina određena za testiranje

Na početku godine u Skupini određenoj za testiranje bilo je 47 sportaša, a na kraju polugodišnjeg razdoblja u Skupini određenoj za testiranje nalazi se 46 sportaša (jedan sportaš je umirovljen). Sportašima se pružala pomoć u dostavljanju podataka o lokaciji, omogućila edukacija i 24-satna dostupnost putem telefona. WADA-in Tehnički dokument za specifičnu sportsku analizu primjenjivao se na Skupinu određenu za testiranje u skladu s Planom testiranja..

Dopinški kontrolori

Nadzor rada dopinških kontrolora proveden je u većem opsegu nego prethodnih godina, u skladu s novim zahtjevima Tehničkog dokumenta za specifičnu sportsku analizu. Nadzor na natjecanjima

provodio se na međunarodnim natjecanjima, prvenstvima Hrvatske i na ligaškim natjecanjima u skladu s Planom testiranja.

U Zagrebu je 27. ožujka 2018. održan godišnji sastanak s dopinškim kontrolorima. Na sastanku je analizirana protekla godina s ciljem postizanja što većeg standarda dopinških testiranja.

24 i 25. rujna 2018. održan je tečaj za 7 novih dopinških kontrolora.

Programska podrška za testiranje

Praćenja specifičnih analiza po sportovima omogućeno je unapređenjem programa APLIKATA.

Postupanje s uzorcima

S ciljem jačanja lanca čuvanja uzoraka i održavanja što je moguće veće kvalitete uzoraka za analizu uz postojeće mjere čuvanja uzoraka i sustav pohranjivanja i alarmiranja uvedeni su dodatni postupci unapređenja kvalitete prijenosa uzoraka s prijenosnim rashladnim kutijama (cool box) uz kontrolu temperature tijekom transporta (data logger) u skladu s odredbama Međunarodnog standarda za testiranje i istrage.

Istrage i prikupljanje podataka

U prvom dijelu 2018. godine imenovan je službenik za prikupljanje, procjenu i korištenje podataka u vezi s kršenjem antidopinških pravila čiji su rad i djelovanje integrirani u Odjel za testiranje Službe za antidoping Hrvatskog zavoda za toksikologiju i antidoping. Donesen je Protokol za prikupljanje, procjenu i korištenje podataka vezanih uz kršenje antidopinških pravila. Želja je da se i na ovaj način unaprijedi rad i postignu još bolji rezultati.

Na internetskoj stranici Službe za antidoping otvoren je portal 'Prijavi doping' putem kojeg svi zainteresirani mogu anonimno prijaviti kršenje antidopinških pravila. Nadamo se da će sportaši,

sportski djelatnici i ljubitelji sporta u Hrvatskoj iskoristiti ovu mogućnost i da će prijavljivanjem dopinga pridonijeti borbi za čist sport.

Propusti u podacima o lokaciji

U 2018. godini zabilježeno je jedanaest propuštenih testiranja.

Postupanje s rezultatima

Stegovno vijeće

U sklopu postupanja s rezultatima, održano je osam sjednica Stegovnog vijeća HZTA. Jedan sportaš je podnio zamolbu za skraćivanje vremenskog roka trajanja suspenzije određenog konačnom odlukom SP 03/16, ali je ustanovljeno da nema temelja za prihvaćanje zahtjeva, te je odbijen. Pet sportaša je bilo pozitivno na zabranjene tvari, te im je izrečena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja u svim sportskim aktivnostima u trajanju od jedne do četiri godine, zbog kršenja odredbe 2.1 Pravilnika. Jedan sportaš je odbio pristupiti dopinškoj kontroli, kao i potpisati Obrazac obavijest o dopinškoj kontroli, te mu je izrečena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja u svim sportskim aktivnostima u trajanju od četiri godine zbog kršenja odredbe 2.3 Pravilnika. Sjednica SP 08/18 održana 17. prosinca 2018. je odgođena zbog dostave dodatnih podataka.

Dana 28. prosinca 2018., te dana 31. prosinca 2018. pokrenuta su još dva stegovna postupka zbog kršenja odredbe 2.1 Pravilnika. Postupci su u tijeku.

Stegovno vijeće HZTA je u 2018. godine zasjedalo osam (8) puta zbog kršenja odredbi Pravilnika za borbu protiv dopinga HZTA:

Tabelarni prikaz zasjedanja Stegovnog vijeća

Datum zasjedanja	Sport	Prekršitelj	Vrsta i skupina tvari s Popisa	Stegovna mjera	Odredba Pravilnika koja je prekršena
6.2.2018. SP 01/18	biciklizam	sportaš	-	odbijen zahtjev za skraćenje suspenzije	-
20.4.2018. SP 02/18	plivanje	sportaš	furosemid (kat. S5)	1 godine nepodobnosti	2.1
11.5.2018. SP 03/18	hrvanje	sportaš	amfetamin (kat. S6.a)	4 godine nepodobnosti	2.1
28.5.2018. SP 04/18	dizanje utega	sportaš	egzogeni testosteron i metaboliti testosterona (kat. S1.a)	4 godina nepodobnosti	2.1
12.7.2018. SP 05/18	boks	sportaš	karboksi THC (kat. S8)	2 godine nepodobnosti	2.1
6.9.2018. SP 06/18	powerlifting	sportaš	drostanolon (kat. S1.a), metabolit metandienona (kat. S1.a) i norandrosteron (kat. S1.b)	4 godine nepodobnosti	2.1
19.9.2018. SP 07/18	powerlifting	sportaš	-	4 godine nepodobnosti	2.3
17.12.2018. SP 08/18	rukomet	sportaš	oktopamin (kat. S6.b)	u tijeku	2.1
- SP 09/18	odbojka	sportaš	karboksi THC (kat. S8)	u tijeku	2.1
- SP 10/18	košarka	sportaš	terbutalin (kat. S3)	u tijeku	2.1

Žalbeno vijeće

Žalbeno Vijeće HZTA je u 2018. zasjedalo dva puta. U slučaju ŽP 01/18 Žalbeno vijeće je djelomično prihvatilo žalbu sportaša u dijelu odluke o stegovnoj mjeri zbog kršenja odredbe 2.1 Pravilnika, na način da razdoblje nepodobnosti počinje s datumom prikupljanja uzoraka (mjesec dana ranije). U slučaju ŽP 02/18 prihvaćena je žalba sportaša u dijelu odluke o stegovnoj mjeri i određena mjera zabrane nastupanja i sudjelovanja u svim sportskim aktivnostima u trajanju od osam (8) mjeseci zbog kršenja odredbe 2.1 Pravilnika.

Žalbeno vijeće HZTA je u 2018. godine zasjedalo dva (2) puta zbog kršenja odredbi Pravilnika za borbu protiv dopinga HZTA:

Tabelarni prikaz zasjedanja Žalbenog vijeća

Datum zasjedanja	Sport	Prekršitelj	Vrsta i skupina tvari s Popisa	Stegovna mjera	Odredba Pravilnika koja je prekršena
20.4.2018. SP 02/18	plivanje	sportaš	furosemid (kat. S5)	potvrđena izrečena mjera - 1 godine nepodobnosti	2.1
12.7.2018. SP 05/18	boks	sportaš	karboksi THC (kat. S8)	skraćenje razdoblja nepodobnosti – izrečena mjera 8 mjeseci nepodobnosti	2.1

3. PREVENCIJA DOPINGA

Kao i prethodne godine, nastavili smo provoditi kontinuirano informiranje i edukaciju ciljnih skupina o štetnim posljedicama dopinga i o važećim propisima. Ciljne skupine bili su sportaši iz skupine određene za testiranje, profesionalni sportaši, natjecatelji u prvim ligama, sportaši međunarodnog ranga, sportaši iz 'rizičnih sportova', olimpijski kandidati, te drugi sudionici koji sudjeluju u vrhunskom sportu (treneri, liječnici, fizioterapeuti, itd.). Edukaciju smo provodili putem predavanja, Athlete Outreach programa, magazina NE!DOPINGU, web stranice, brošura i letaka, te drugim dodatnim aktivnostima.

Predavanja

Tijekom 2018. održana su ukupno dvadeset i tri (23) predavanja, osim predavanja na tečaju trajne edukacije ('Doping u sportu') i stručnom skupu za prosvjetne radnike ('Prevenција korištenja dopinga u školskoj populaciji'), te je tim vidom edukacije obuhvaćeno oko 700 osoba.

Tabelarni prikaz održanih predavanja

Datum	Mjesto održavanja	Grupa	Broj sudionika
18.1.2018	Zagreb, MEF (KB Dubrava)	studenti medicine	20
20.1.2018	Krapinske toplice	Udruga hrvatskih trenera Hrvatske	70
8.2.2018	Zagreb, MEF (KB Dubrava)	studenti medicine	12
8.3.2018	Rabac	MTB reprezentacija	20
13.3.2018	Brodarica	cestovna reprezentacija	20
12.4.2018	Zagreb, VERN veleučilište	studenti 3.g. novinarstva	30
25.4.2018	Zaprešić	NK Inter	25
26.4.2018	Koprivnica	NK Slaven Belupo	25
27.4.2018	Zagreb	NK Rudeš Deportivo	25
5.5.2018	Zagreb, ŠNZ A. Štampar	studenti 3.g. medicinskog fakulteta (CROMSIC)	20
2.5.2018	Osijek	NK Osijek	35
2.5.2018	Vinkovci	NK Cibalia	22
3.5.2018	Zagreb	NK Lokomotiva	25
10.5.2018	Pula	NK Istra 1961	20
11.5.2018	Rijeka	NK Rijeka	35
16.5.2018	Split	NK Hajduk	35
17.5.2018	Zagreb	NK Dinamo	30
3.6.2018	Đurđevac	Zajednice sportskih udruga grada Đurđevca	15
11.7.2018	Zagreb	MtM kamp Svjetskog hrvatskog udruženja	50
5.9.2018	Velika Gorica	NK Gorica	35
23.9.2018	Tuheljske toplice	Hrvatski plivački savez (treneri, sportski radnici)	40
29.9.2018	Opatija	Simpozij 'Doping u vrhunskom sportu' (HOO)	30
19.11.2018	Zagreb, MEF (KB Dubrava)	studenti MEF-a	33
UKUPNO			672

U izvještajnom razdoblju nastavljena je kontinuirano dobra suradnja sa Zdravstvenom komisijom Hrvatskog olimpijskog odbora kroz koju smo predstavili Popis zabranjenih sredstava za 2018.

Tečaj 'Doping u sportu'

Tijekom 2018. Služba za antidoping HZTA je organizirala dva (2) poslijediplomska tečaja pod nazivom 'Doping u sportu' u suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskom liječničkom komorom. U sklopu oba tečaja, održano je ukupno šesnaest tematskih predavanja. Tečaj je bodovan od strane HLK-a s deset (10) bodova za predavače, te osam (8) bodova za slušače.

Tabelarni prikaz održanih poslijediplomskih tečajeva 'Doping u sportu'

Datum	Mjesto održavanja	Grupa	Broj sudionika
06.04.2018	Zagreb, Savjetovalište za antidoping i racionalnu farmakoterapiju HZTA	doktori medicine	4
14. 04.2018	Zagreb, Savjetovalište za antidoping i racionalnu farmakoterapiju HZTA	doktori medicine	10
UKUPNO			14

Tečaj 'Prevenција korištenja dopinga u školskoj populaciji'

Tijekom 2018. Služba za antidoping HZTA je organizirala stručni skup pod nazivom 'Prevenција korištenja dopinga u školskoj populaciji'. Tečaj je održan u prostoru Ministarstva znanosti i obrazovanja. U sklopu tečaja održano je ukupno jedanaest (11) tematskih predavanja, a prisustvovalo je oko 50 prosvjetnih radnika. Svrha ovog tečaja je osposobiti prosvjetne radnike za provođenje edukacije školske populacije iz područja antidopinga u cilju sprečavanja štetnosti dopinga. U planu je nastavak održavanja ovih tečajeva po regionalnim centrima, te donošenje smjernica koje će primjenjivati prosvjetni radnici u edukaciji iz antidopinga.

Tabelarni prikaz održanih tečajeva 'Prevenција korištenja dopinga u školskoj populaciji'

Datum	Mjesto održavanja	Grupa	Broj sudionika
21.05.2018	Zagreb (Ministarsvo znanosti)	prosvjetni radnici	50
UKUPNO			50

Projekt 'Just sport'

U lipnju 2018. održan je stručni skup u organizaciji Riječkog sportskog saveza u okviru međunarodnog projekta 'Just sport', kojega je cilj sprečavanje dopinga u rekreativnom sportu.

Služba za antidoping HZTA sudjelovala je na panel raspravi na temu 'Sinergija javnih ustanova i sportskih udruga u sprječavanju dopinga u rekreativnom okruženju'. U raspravi su sudjelovali: Hrvatski olimpijski odbor, Središnji državni ured za šport, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping, Nastavni zavod za javno zdravstvo i predstavnik Grada Rijeke. Na panel raspravi Doping - prevenција kod rekreativaca okupili su se predstavnici nacionalnih antidopinških organizacija: Švedske, Slovenije, Danske,

Bugarske, Austrije, Portugala, Italije i Hrvatske. Rasprava je bila usredotočena na izražen problem nekontroliranog korištenja različitih suplemenata, dodatka ishrani i dopinga među rekreativcima.

Athlete Outreach

U istom razdoblju provedeno je jedanaest (11) Athlete Outreach programa s ukupno odrađenih dvadeset i četiri (24) Athlete Outreach dana, te je na taj način educirano oko 1200 osoba.

Tabelarni prikaz održanih Athlete Outreacha

Datum održavanja	Mjesto	Naziv skupa	Broj dana	Broj educiranih osoba
17.2.2018	Zagreb	Prvenstvo Hrvatske u Judu	1	70
9-11.3.2018	Zagreb	Doping nije hOKej	3	100
14-15.3.2018	Zagreb	ISU Pure as Ice	3	200
24.3.2018	Petrinja	Prvenstvo Hrvatske u hrvanju	1	90
26.-27.3.2018	Zagreb	Svjetsko prvenstvo u hokeju na ledu (U-18)	2	120
21.4.2018	Zagreb, Bundek	Kros sportskih novosti (Play True Day)	1	150
20.-25.04.2018	Poreč	Završnica državnih prvenstava osnovnih i srednjih škola	6	200
24.-25.05.2018	Zagreb	Prvenstvo Hrvatske za seniore u boksu	2	70
22.09.2018.	Zagreb	Europski tjedan sporta	1	30
4.7. i 6.7.2018	Zagreb	Svjetsko prvenstvo u hrvanju za kadete	2	100
25-26.10.2018	Zagreb	30. natjecanje u umjetničkom klizanju	2	70
TOTAL			24	1200

Tiskani materijali

Popis zabranjenih sredstava za 2018. godinu tiskan je krajem 2017. u nakladi od 1.000 komada standardnog formata i 1.000 komada džepnog formata, te je u siječnju distribuiran korisnicima. Popis se također nalazi na web stranici Zavoda od sredine prosinca 2017.

Krajem 2018. pripremljen je i tiskan Popis zabranjenih sredstava za 2018. godinu u nakladi od 1.500 komada standardnog formata.

Tijekom 2018. izašlo je šest (6) brojeva magazina NE!DOPINGU u pojedinačnoj nakladi od 600 primjeraka, od ukupno šest planiranih za 2018. Magazin je distribuiran nacionalnim savezima, sportskim klubovima, školama, zdravstvenim ustanovama, sportašima, sportskim djelatnicima i članovima Povjerenstava u sklopu Službe za antidoping HZTA.

WADA Alpha

Služba za antidoping u suradnji s WADA-om provodila je aktivnosti promocije projekta ALPHA (eng. Athlete Learning Program about Health and Anti-Doping). ALPHA edukacijski online program na hrvatskom jeziku je od 2017. postavljen na web stranici službe za antidoping HZTA i time je dostupan za korištenje sportašima i svim drugim osobama koje imaju interes za online edukacijom iz antidopinga. Riječ je o programu namijenjenom sveobuhvatnoj edukaciji sportaša iz područja antidopinga koja obuhvaća provjeru znanja i omogućava stjecanje certifikata. Tijekom izvještajnog razdoblja u suradnji s WADA-om hrvatska verzija ALPHA programa postavljena je na novu platformu. Nova platforma omogućava praćenje prijavljenih osoba u programu ALPHA, što predstavlja značajan parametar mjerenja interesa sportaša i sportske zajednice za područje antidopinga.

Web stranica

Web stranica Službe za antidoping HZTA aktivno je korištena u svrhu kontinuirane informiranosti i edukacije svih sudionika u sportu. Sportašima i svim zainteresiranim sudionicima svijeta sporta omogućen je pristup na web stranici Popisu registriranih lijekova u Hrvatskoj koji sadrže neku od tvari zabranjenih Popisom zabranjenih sredstava. Taj Popis kontinuirano se ažurira na mjesečnoj bazi u suradnji s Hrvatskom agencijom za lijekove i medicinske proizvode. Putem web stranice omogućili smo podršku i za sve ostale segmente antidopinških aktivnosti (testiranje, terapijska

izuzeća, legislativa, brošure itd.). Na web stranici je postavljen WADA-in video provedbe dopinške kontrole s hrvatskim prijevodom.

Platforme za sigurnu transmisiju povjerljivih informacija

Tijekom 2018. godine implementirani su sustavi sigurne transmisije povjerljivih informacija na dvije zasebne domene. Radi se o sustavima za prijavu terapijskih izuzeća i za prijavu sumnji vezanih uz primjenu dopinga, kao i mail server s najvišom razinom enkripcije na koji stižu prijave poslana s prethodno spomenutih domena. S obzirom da se radi o osjetljivim područjima gdje je osobito nužno zaštititi informacije koje se dobivaju tim putem (osobni podaci, medicinske informacije, podaci koji po svojoj prirodi jesu strogo povjerljivi i koje je potrebno zaštititi od neovlaštenog pristupa), svi sustavi su decentralizirane međusobno neovisne platforme kao i dvije domene na dva različita servera tako da funkcioniraju neovisno jedan o drugome, jer su i aktivnosti povezane s tim prijavama proceduralno odvojene. Na obje domene sa serverske i korisničke strane poduzeti su svi koraci, po tehničkim specifikacijama, koji omogućavaju potpunu zaštitu privatnosti, end-to-end enkripciju podataka i sigurnost podataka prijavitelja za terapijska izuzeća i za prijavu sumnji na doping.

- TUE forma za prijavu terapijskih izuzeća na domeni antidoping-hzta

Planirano je ovu formu nastaviti koristiti u 2019. s obzirom da se na taj način, uz visoke standarde zaštite s serverske i korisničke strane, minimalizira mogućnost neovlaštenog pristupa osobnim i povjerljivim informacijama vezanim uz terapijska izuzeća.

- Web mjesto za sigurnu prijavu sumnji na doping

Planirano je ovo web mjesto (domena pod nazivom “Prijavi doping”) nastaviti koristiti u 2019. s obzirom da se na taj način omogućava prikupljanje i obrada informacija vezanih uz sumnje na doping, uz visoke standarde zaštite sa serverske i korisničke strane, te se time minimalizira mogućnost neovlaštenog pristupa tim informacijama.

Sustav sigurnih mailova

Tijekom 2018. godine implementiran je sustav end-to-end enkripcije na neovisnom mail serveru Protonmail. Za sada je implementirana 2048 bitna enkripcija, jer sva računala koja se koriste u sustavu nemaju potrebitu računalnu snagu koja bi podržala 4096 bitnu enkripciju. Na taj način u

sustavu komunikacije između svih mail adresa / računa koji su uključeni u ovaj sustav, postoji najviša moguća razina sigurnosti odnosno zaštite od neovlaštenog pristupa informacijama.

Planirano je u 2019. nastaviti raditi po oformljenim principima zaštite i sigurnosti, jer je takav način rada usko povezan sa sveukupnom antidopinškom problematikom. Sinergijom tri decentralizirana sustava dobili smo jedan, korisniku prilagođen, cjelovit alat za učinkovitu borbu protiv dopinga, a s njima smo osigurali i visoki standard zaštite kako osobnih podataka (anonimnost) tako i dobivenih informacija.

Andreas Krieger edukacijski video

Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping je u suradnji s njemačkom nacionalnom antidopinškom agencijom na hrvatskom jeziku pripremio filmsku priču o Andreasu Kriegeru, koja govori o problemu institucionaliziranog dopinga, i time predstavlja moćan edukacijski alat sa svrhom odvratanje od dopinga. Poveznica na taj video je postavljena na našoj web stranici, a sam video također možemo koristiti u sklopu edukacijskih aktivnosti.

Newsletter

Tijekom izvještajnog razdoblja nastavljeno je redovito slanje antidopinškog newslettera, dinamikom od dva (2) newslettera mjesečno. Svrha planiranog newslettera je intenziviranje komunikacije sa zainteresiranim sudionicima sportske zajednice u Hrvatskoj. Po pitanju implementacije newslettera, poslana su pozivnice svim nacionalnim sportskim savezima, Hrvatskom olimpijskom odboru, medijskim kućama te Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Središnjem državnom uredu za šport, te drugim osobama s kojima je zabilježena komunikacija po pitanju antidopinga. Također je na web stranici postavljen sustav za prijavu na newsletter. Uz newsletter je vezana i analitika pomoću koje možemo pratiti učinkovitost implementacije u smislu povećanja broja posjeta web stranici putem newslettera, a time posredno i učinak na komunikaciju antidopinške poruke, odnosno provođenja prevencije dopinga.

Play True Day

Na temelju iskustva u okviru programa Erasmus+ i projekta prePLAY u provođenju intenzivne antidopinške promocije Dana čistog sporta (Play True Day) u 2016. te provođenja takvih aktivnosti u sklopu nacionalnog programa u 2017., nastavili smo obilježavati Dan čistog sporta i u 2018. U tom vidu promocije sudjelovali smo na Krosu sportskih novosti. Na zagrebačkom jezeru Bunde

21. travnja 2018., održan je tradicionalni, 35. po redu, Kros Sportskih novosti. Natjecalo se više od 3.000 učenika osnovnih i srednjih škola iz cijele Hrvatske, oko 1.000 studenata te stotinjak građana. Na Krosu su nastupili i mnogi hrvatski reprezentativci, ponajviše atletske. Stotinjak sudionika Krosa prišlo je našim pultovima u namjeri da što više nauče o važnosti čistog sporta, sporta bez dopinga.

Odnosi s javnošću

Mediji imaju izuzetno važnu ulogu u prenošenju antidopinških informacija. S hrvatskim medijima ostvarujemo dobru suradnju. Nakon svakog priopćenja za javnost, odgovaramo na pitanja novinara vezano uz objavljeni slučaj, u mjeri koliko to određuju odredbe Kodeksa. Posebnu suradnju ostvarili smo sa Sportskom televizijom te smo snimili više edukativnih spotova sa svrhom antidopinškog osvješćivanja. Snimili smo i antidopinške poruke usmjerene nogometašima 1. hrvatske nogometne lige.

4. MEĐUNARODNA SURADNJA

MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI I MEĐUNARODNA SURADNJA

Tijekom 2018. HZTA je radio na osnaživanju suradnje sa znanstvenim i zdravstvenim tijelima i ustanovama koje se bave dopingom u sportu.

U 2018. predstavnici HZTA sudjelovali su na sljedećim sastancima u okviru međunarodne suradnje:

- antidopinški seminar 'Prevenција dopinga u profesionalnom i amaterskom sportu kroz edukaciju i istraživanje' održan 24-25. siječnja 2018. u Sofiji, Bugarska, u organizaciji Vijeća EU, Ministarstva mladeži i sporta Bugarske i Bugarske nacionalne antidopinške organizacije. Glavna tema sastanka je bila koordinacija zajedničkog EU stajališta vezano uz proces revizije Svjetskog antidopinškog kodeksa
- sastanak radne skupine Vijeća za sport EU održan 19. veljače 2018. u Bruxelles-u. CAHAMA je osnovala podskupinu čiji je zadatak bio da ispita opravdanost znatnog povećanja proračuna za predloženi četverogodišnji plan rada WADA-e. Detaljno izvješće radne podskupne europskim predstavnicima olakšat će daljnje rasprave i formiranje nacrtu prijedloga mandata u vezi četverogodišnjeg proračuna i plana rada WADA-e.
- 41. sastanak Ad Hoc komisije Vijeća Europe za odnose s WADA-om (CAHAMA), održan je 27. veljače 2018., u Warsaw-i (Poljska). Na sastanku su izneseni prvi prijedlozi za izmjenu Kodeksa, te prijedlozi za dodatne strategije povećanja proračuna WADA-e.
- Sastanak stručnjaka Vijeća Europe za reviziju antidopinškog Kodeksa održan je 6. ožujka 2018. u Bruxelles-u. Glavne teme bile su zaštita privatnosti podataka sportaša, izrada obvezujućeg postupnika za javnu objavu sankcija, izrada dokumenta o zaštiti zviždača i jasnije definiranje prava sportaša.
- godišnji simpozij iNADO-a održan je u Lausanne-i, Švicarska, 20. ožujka 2016. Na simpoziju su analizirana iskustva sudionika istraživanja o sukladnosti rada antidopinških organizacija s odredbama Svjetskog antidopinškog kodeksa. Analizirana je primjerenost sadržaja Kodeksa s obzirom na promijenjene okolnosti u svijetu antidopinga. Na tu temu posebno se isticala prezentacija Mike Earla, predstavnika organizacije World Rugby, koji

je istaknuo kontroverznost prisustva takozvanih socijalnih droga (kokain, marihuana) na Popisu zabranjenih sredstava. Vrlo kvalitetne prezentacije bile su one na temu pripremanja za audit o sukladnosti i dobrom komuniciranju antidopinških organizacija s medijima. Tijekom simpozija istaknuta je potreba većeg učestvovanja sportaša u razvijanju antidopinških politika. Prezentirane su najinteresantnije inovacije na području antidopinga, uključujući razvoj novih kitova za testiranja u suradnji USADA-e i Američke bejzbol lige. Najboljom inovacijom proglašena je ruska aplikacija za smartfon, koja omogućava sportašima brzu provjeru uvrštenosti tvari na Popis i njenih karakteristika.

- godišnji simpozij WADA-e održan je u Lausanne-i, Švicarska, od 21.- 23. ožujka 2016. Glavne teme simpozija bile su potreba boljeg financiranja WADA-e s obzirom na ambiciozan i opsežan četverogodišnji plan, kao i potreba za bržim rješavanjem problema dopinga u Rusiji, odredbe novog Međunarodnog standarda za sukladnost s Kodeksom i revizija Kodeksa. Iz prezentacije procjene akcija poduzetih za usklađivanje rada antidopinških organizacija s Kodeksom vidljivo je da je HZTA postigla izvrstan rezultat jer se nalazi među 26 od 307 antidopinških organizacija koje su potpuno usklađene s odredbama Kodeksa. HZTA je također jedna od 16 nacionalnih organizacija u svijetu, odnosno jedna od 11 antidopinških organizacija iz Europe koje su potpuno usklađene s odredbama Kodeksa. Raspravljano je o gorućem problemu nedostatka primjerenih kitova za testiranje nakon povlačenja Berlingera iz proizvodnje kitova, dok je na području istraga, direktor Odjela za istraživanje WADA-e podnio je izvještaj o jednogodišnjoj praksi i iznio podatak da trenutno rade na 214 slučajeva. Menadžer za edukaciju WADA-e govorio je o primjeni novih digitalnih tehnologija u edukaciji i između ostalog istaknuo prijevod na hrvatski programa WADA ALPHA. Također je bila interesantna radionica o programu pohrane i reanalize uzoraka uzetih na antidopinškim testiranjima.
- Sastanak „Team Whereabouts“ u organizaciji UEFA-e održan je 11. travnja 2018. u Nyonu, Švicarska. Zaključci sastanka: opravdano je prikupljanje podataka za tim su slučaju pokretanja učinkovitog i djelotvornog testiranja izvan natjecanja, potreba da antidopinške organizacije dijele podatke o lokaciji ekipa pod njihovom jurisdikcijom, te neophodnost modula za lociranje timova u ADAMS Next Gen.
- Simpozij Monitoring skupine Vijeća EU u suradnji s ciparskim tijelom za borbu protiv dopinga održan je 16. travnja 2018 u Larnaci (Cipar) na temu pravnih aspekata dviju

preporuka Monitoring skupine, preporuka o osiguranju neovisnosti vijeća za saslušanje i promicanje pravičnijeg suđenja, te preporuka za razmjenu informacija između javnih tijela i antidopinških organizacija.

- 48. sastanak Monitoring grupe Vijeća Europe (T-DO), održan je u Strasbourgu 2-3. svibnja 2018. Na sastanku Monitoring skupine održani su izbori za slijedeće mandatno razdoblje. Za predsjednika Monitoring skupine izabran je dr. Michael Petrou s Cipra, potpredsjednik nije izabran jer je jedini kandidat odustao od kandidature, za predsjednika ekspertne skupine za pravna pitanja izabran je dr. Lars Mortsiefer, iz Njemačke. Za predsjednika ekspertne skupine za edukacije izabrana je dr. Lucienne Attard, s Malte, za predsjednika ekspertne skupine za znanost izabran je dr. Detlef Thieme iz Njemačke, za predsjednika ekspertne skupine za sukladnost izabrana je Valentina Alexandrescu iz Rumunjske. Prihvaćen je prijedlog izmjena postupanja Skupine kojima se omogućava nametanje sankcija pojedinoj zemlji članici Vijeća Europe u slučaju nesukladnosti.
- 42. sastanak Ad Hoc komisije Vijeća Europe za odnose s WADA-om (CAHAMA), održan je 3-4. svibnja 2018., u Strasbourgu. Na sastanku CAHAMA-e sastavljen je prijedlog mandata za europske predstavnike na sastancima Izvršnog odbora i Osnivačkog odbora WADA-e koji će se održati u Montrealu 16-17. svibnja 2018.
- Prvi globalni forum sportaša koji je organizirao Kanadski olimpijski odbor u suradnji s kanadskom nacionalnom antidopinškom organizacijom i WADA-om od 3-5. lipnja 2018. u Kalgariju. Na Forumu je predstavljen prijedlog povelje o pravima sportaša koji će biti sastavni dio Kodeksa 2021.
- sastanak Trilaterale – antidopinških organizacija Slovenije, Austrije i Hrvatske održan je u Opatiji 4. lipnja 2018. Na sastanku voditelja nacionalnih antidopinških organizacija Austrije, Hrvatske i Slovenije među važnijim temama o kojima se raspravljalo bili su utjecaj GPDR (Opća uredba o zaštiti osobnih podataka) na dnevnu aktivnost ovih organizacija, prijedlog Popisa zabranjenih sredstava za 2019. godinu, ugovor WADA-e i Zaklade za znanstveno istraživanje Quebeqa, te ugovori o suradnji među antidopinškim organizacijama.
- međunarodna konferencija „Just sport“ u organizaciji Riječkog sportskog saveza održana je od 5-6. lipnja 2018. u Opatiji. Na konferenciji jedna od najvažnijih tema bila je sinergija javnih ustanova i sportskih udruga u sprječavanju dopinga u rekreativnom okruženju s

pitanjem da li je doping u fitness centrima (ili među rekreativnim sportašima) problem „sporta“ ili „javnog zdravlja“.

- 43. sastanak Ad Hoc komisije Vijeća Europe za odnose s WADA-om (CAHAMA), održan je 11. rujna 2018., u Briselu. Na sastanku CAHAMA-e pristupilo se određivanju mandata za europske predstavnike na sastanku Izvršnog odbora i Osnivačkog odbora WADA-e koji se održao 20. rujna 2018 na Sejšelima. Vijeće Europe snažno podržava rad CRC (Compliance Review Committee) i prihvaća izvještaj predsjednika Komiteta, g. Jonathana Taylora.
- 44. sastanak Ad Hoc komisije Vijeća Europe za odnose s WADA-om (CAHAMA), održan je 29-30. listopada 2018., u Strasbourgu. Na sastanku CAHAMA-e, nakon detaljne i opsežne razmjene mišljenja predstavnika europskih zemalja i predstavnika WADA-e pristupilo se određivanju mandata za europske predstavnike na sastanku Izvršnog odbora i Osnivačkog odbora WADA-e koji će se održati 14. i 15. studenog 2018 u Bakuu, Azerbajdžan.
- 49. sastanak Monitoring grupe Vijeća Europe (T-DO), održan je u Strasbourgu 30-31. listopada 2018. Na sastanku Monitoring skupine, između ostalog, razgovaralo se o srednjoročnoj strategiji rada u Monitoring skupini, reviziji Antidopinške konvencije Vijeća Europe. Jedna od važnijih tema bila je i implementacija preporuka o operativnoj neovisnosti nacionalnih antidopinških organizacija. Podneseni su izvještaji o suradnji s vanjskim partnerima, razvoju situacije u pojedinim zemljama te podnešeni izvještaji s monitoring posjeta u pojedinim zemljama.
- Antidopinški simpozij UEFA-e 2018 održan je u Londonu, 22-23. studenog 2018. Teme simpozija su bile prošlost, sadašnjost i budućnost Svjetskog antidopinškog Kodeksa, vrijednost i mjesto retestiranja uzoraka, mjesto Međunarodne antidopinške agencije i Sportskog arbitražnog suda kao mjesta prvostepenog rješavanja sporova u antidopingu, timski whereabouts, sukladnost i nesukladnost prije i poslije ruskog skandala, prevalencija dopinga i inteligentno testiranje, te fino podešavanje Kodeksa između prava sportaša i učinkovitih antidopinških mjera.
- 25. studenog 2018. održan inicijalni sastanak Udruženja nacionalnih antidopinških organizacija srednje Europe (CEADO) u Seibersdorfu. Sastanku su nazočili predstavnici

Austrije, Slovačke, Mađarske, Slovenije, Hrvatske i Srbije. Raspravljalo se o nacrtu Statuta, te je dogovoren konstituirajući sastanak početkom 2019. u godine u Budimpešti.

- 25-26. studenog 2018. Laboratorij Seiberdosrf je organizirao godišnji sastanak i 11. antidopinšku radionicu (11th Anti-Doping Workshop) pod nazivom „Code Compliance“. Tema sastanka je bila sukladnost različitih dionika i drugih pripadnika antidopinškog pokreta s Kodeksom Svjetske antidopinške agencije. Izlaganja su održali predstavnici WADA-e, iNADO-a, međunarodnih sportskih federacija, nacionalnih antidopinških organizacija i antidopinških laboratorija certificiranih od strane WADA-e, kao i pravni stručnjaci koji sudjeluju u radu Sportskog arbitražnog suda u Lausanni (CAS).

Gđa Snježana Karlo, voditeljica Odjela za testiranje HZTA, imenovana je 1. veljače 2018. od strane Državnog ureda za sport RH za stručnjaka za antidoping, kao člana hrvatskog tima za sudjelovanje u pripremnim aktivnostima kao i aktivnostima tijekom predsjedavanja RH Vijećem Europe na području dopinga u sportu, te kao predstavnica RH sudjeluje u radu Radne skupine Vijeća Europe za sport.

Gđa Ana Dobrila Bošnjak, voditeljica Odjela za medicinu i znanost HZTA, određena je za jednog od voditelja hrvatske delegacije od strane Ad Hoc komisije Vijeća Europe za odnose s WADA-om (CAHAMA).

SPORAZUM O SURADNJI

Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping (HZTA) i Austrijska antidopinška agencija (NADA) već godinama održavaju vrlo dobru suradnju na području borbe protiv dopinga u sportu.

Dugogodišnja suradnja sada je i formalizirana potpisivanjem Sporazuma o suradnji u borbi protiv dopinga u sportu s ciljem daljnjeg razvoja odnosa i jačanja međusobne suradnje. Sporazum je potpisan 8. svibnja 2018. godine. Potpisnici će surađivati na poslovno-tehničkom planu s ciljem uspostavljanja dobrih odnosa na polju razmjene iskustava i znanja iz područja borbe protiv dopinga u sportu, nastupa na obostrano zanimljivim projektima, stručne izobrazbe, kao i u drugim djelatnostima sukladno odgovarajućim propisima.

U skladu s međusobnim dogovorom razmjenjivat će znanja i iskustva vezana za: uređivanje, organiziranje i provođenje dopinške kontrole na sportskim natjecanjima; uređivanje, organiziranje i provođenje dopinške kontrole izvan sportskih natjecanja; obuku stručnih osoba za obavljanje dopinške kontrole; pravne okvire i međunarodnu regulativu borbe protiv dopinga u sportu; mjere za smanjenje dopinga u sportu i njegovo dugoročno otklanjanje; terapijska izuzeća; zabranjene tvari i metode; dopinšku kontrolu životinja; izobrazbu sudionika u sportu te sve druge oblike borbe protiv dopinga u sportu.

5. TERAPIJSKA IZUZEĆA

Tijekom izvještajnog razdoblja, rad Povjerenstva za TUE odvijao se u skladu s odredbama Međunarodnog standarda za terapijska izuzeća te u skladu s Pravilnikom o odobravanju terapijskih izuzeća.

Tijekom 2018. zaprimili smo dvadeset i četiri (24) zahtjeva za terapijsko izuzeće (TUE). Od navedenih zahtjeva, u šesnaest (16) slučajeva bili su zadovoljeni kriteriji za razmatranje na sjednici Povjerenstva za TUE, dok u osam (8) slučajeva ti kriteriji nisu bili zadovoljeni. U istom razdoblju održano je šesnaest (16) sjednica Povjerenstva za TUE, te je odobreno ukupno šesnaest (16) terapijskih izuzeća, od toga pet (5) prospektivnih i jedanaest (11) retrogradnih.

Tabelarni prikaz odobrenih terapijskih izuzeća

aktivna tvar	dijagnoza	tip TUE
deksametazon	lumboishialgija	RA
metilprednizolon, deksametazon	urtikarija	RA
deksametazon	vestibularna položajna migrena	RA
deksametazon	lumboishialgija	RA
deksametazon	urtikarija	RA
vilanterol	alergijska astma	A
prednizon	kronični rinosinusitis	A
prednizon	IgA nefropatija, kronična bubrežna insuficijencija gr. III	RA
aspart inzulin	dijabetes	A
deksametazon	bol u leđima	RA
somatropin	zaostatak u rastu zbog deficita hormona rasta	A
deksametazon	lumbishialgija	RA
deksametazon	lumbishialgija	RA
prednizon	IgA nefropatija, kronična bubrežna insuficijencija gr. III	RA
deksametazon	lumboishialgija	RA
vilanterol	alergijska astma	A

Od osam zahtjeva za TUE kod kojih nisu bili zadovoljeni kriteriji za razmatranje na sjednici Povjerenstva za TUE, u jednom slučaju radilo se o nedostavljanju medicinske dokumentacije, u dva slučaja o nepravovremeno poslanom zahtjevu za TUE, te u pet slučajeva nije bilo potrebno odobrenje za terapijsko izuzeće s obzirom na lijek i način njegove primjene (lokalna primjena lijeka).

Tabelarni prikaz neutemeljenih zahtjeva za odobrenje terapijskih izuzeća

aktivna tvar	dijagnoza	razlog
deksametazon	lumboishialgija	medicinska dokumentacija nije dostavljena
triamcinolon	sindrom bolnog ramena	lokalna primjena lijeka
metilprednizolon	alergijska urtikarija	nepravovremeno poslan zahtjev
prednizon	tubotimpanalni katar	nepravovremeno poslan zahtjev
budezonid; formoterol	bronhalna astma	lokalna primjena lijeka
oksimetazolin	rinitis	lokalna primjena lijeka
oksimetazolin	rinitis	lokalna primjena lijeka
deksametazon	rinitis	lokalna primjena lijeka

Sve odluke povjerenstva za TUE iz izvještajnog razdoblja unesene su u sustav ADAMS i na taj način učinjene dostupnima WADA-i i drugim ovlaštenim organizacijama. Na taj je način osigurana transparentnost postupanja po pitanju terapijskih izuzeća i rada Povjerenstva za TUE.

Vezano uz stupanje na snagu Uredbe o općoj zaštiti podataka (GDPR) 25. svibnja 2018. unaprijedili smo i sustav sigurnosti za prijavu terapijskih izuzeća. Temeljem toga ažurirana je uputa za predaju terapijskih izuzeća dostupna na web stranici. U svrhu sigurne predaje zahtjeva za TUE implementiran je sustav sigurne predaje zahtjeva za TUE elektronskim putem, odnosno putem 'sigurnog TUE portala', čime se u najvećoj mogućoj mjeri štite osobni i povjerljivi podaci osoba koje predaju taj zahtjev. U skladu s ažuriranjem sigurnosnih mjera zaštite takvih podataka, dostupni su i dodatni načini predaje zahtjeva za TUE, a to su predaja preporučenom poštom i/ili osobna predaja u Zavodu za toksikologiju i antidoping.

6. MEDICINA I ZNANOST

U 2018. nastavilo se razvijati metodu za detekciju razine eritropoetina i njegovih derivata, koji se klasičnim metodama otežano potvrđuju. Prednosti ovog pristupa mogle bi biti ubrzanje i pojeftinjenje testiranja na nedopuštenu uporabu derivata eritropoetina. Kao rezultat istraživanja u časopisu Biosystems koji se citira u CC, SCI i Chemical Abstracts objavljen je znanstveni rad:

Štambuk N, Konjevoda P, Turčić P, Kövér K, Novak Kujundžić R, Manojlović Z, Gabričević M. Genetic coding algorithm for sense and antisense peptide interactions. Biosystems. 164 (2018), 199-216 doi:10.1016/j.biosystems.2017.10.009

Savjetovalište je nastavilo pružati usluge sportašima u natjecateljskom i rekreativnom sportu, medicinskom osoblju sportskih saveza i klubova, specijalistima medicine rada i sporta, liječnicima drugih specijalnosti uključenih u liječenje sportaša, sportskim djelatnicima i drugih osobama vezano na probleme primjene lijekova u sportu. Usluge savjetovališta uključuju:

- savjetovanje u vezi dopinga u sportu,
- savjetovanje u vezi farmakodinamskih i farmakokinetičkih svojstava lijeka u odnosu na sportsku aktivnost,
- racionalizaciju postojeće farmakoterapije,
- rješavanje nuspojava lijekova,
- rješavanje rezistencije na terapiju lijekovima, savjetovanje u vezi preosjetljivosti na lijekove,
- individualizaciju terapije uz eventualno potrebno određivanje CYP fenotipa i genotipa,
- rješavanje neracionalne polipragmazije,
- preporučivanje dijagnostičkog postupka u smislu reevalucije postojeće dijagnoze
- konzilijarnu suradnju s liječnicima drugih profila u vezi farmakoterapije sportaša.

U 2018. poseban naglasak u radu Savjetovališta stavili smo na informiranje korisnika o farmakodinamskim učincima, smislu i opasnostima uzimanja dodataka prehrani.

U 2018. godini kroz rad Savjetovališta za antidoping i racionalnu farmakoterapiju obavljene su brojne konzultacije i odgovoreno na šezdesetri (63) upita sportskih liječnika, sportaša i trenera, koji su se odnosila na primjenu lijekova i dodataka prehrani. Najčešća pitanja su se odnosila na sigurnost uzimanja različitih dodataka prehrani. Pitanja o lijekovima su obuhvatila uzimanje lijekova poput antibiotika, inhalacijskih glukokortikoida, nadomjesnih hormona štitnjače, progestagena, analgetika, antihistaminika, antihipertenziva, inhibitora protonske pumpe, antiepileptika, antidepresiva, lokalnih dekongestiva, ali i anaboličkih steroida, glukokortikoida, nespecificiranih stimulansa i kanabisa. Nekoliko upita o tvarima koje se nalaze na Listi zabranjenih tvari (NN 116/13) je zaprimljeno iz Carinske ispostave.

U travnju 2018. u suradnji sa Hrvatskom liječničkom komorom i Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu Služba za antidoping HZTA je organizirala dva tečaja trajne poslijediplomske edukacije pod nazivom „Doping u sportu“. Tečajevi su održani u prostorijama Savjetovališta za antidoping i racionalnu farmakoterapiju HZTA. Predavanja na tečaju su održali liječnici Službe za antidoping HZTA i nastavnici Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Polaznici su bili doktori medicine. Tečaj je bodovala Hrvatska liječnička komora s osam bodova za slušače i deset bodova za predavače.

Savjet za znanost HZTA

Krajem 2017. osnovan je Savjet za znanost HZTA kao konzilijarno tijelo Službi za antidoping HZTA. Članovi Savjeta su ugledni stručnjaci s medicinskog i drugih područja koji iskazuju interes na području antidopinga u sportu.

Na prvoj konstituirajućoj sjednici Savjeta za znanost HZTA u siječnju 2018. izabrani su predsjednik, zamjenik predsjednika i tajnik Savjeta. Zaključeno je da postoji potreba evaluacije tvari koje su na Popisu ili bi trebale biti na Popisu. Predloženo je da u novom Kodeksu kao obavezan kriterij za uključivanje na Popis treba biti potencijal tvari da poboljšava sportsku izvedbu, kao što je predloženo u prvom nacrtu Kodeksa 2015. To je, kao najvažnija promjena Kodeksa, predloženo Radnoj skupini za reviziju Kodeksa 2015 WADA-e.

U smislu evaluacije ergogenosti Savjet smatra da je potrebno pojasniti značenje točke b) članka 25. Konvencije UNESCO-a. Putem Državnog ureda za sport Republike Hrvatske postavljen je upit Konvenciji za antidoping UNESCO-a o pojašnjavanju članka 25. Konvencije.

Razmatrani su različiti načini utvrđivanja kliničke djelotvornosti i ergogenosti tvari na Popisu zabranjenih sredstava, kao i onih koje se ne nalaze na Popisu, a iskazuju ergogeni potencijal, te su predloženi načini analiziranja poput meta-analize objavljenih radova. Predloženo je određivanje metodologije stupnja djelotvornosti i razmatranje primjerenih kliničkih istraživanja za tvari koje su na Popisu za koje ergogeni potencijal nije jasno utvrđen, i tvari koje nisu na Popisu, a Savjet smatra da imaju ergogeni potencijal, da bi se omogućilo znanstveno utvrđivanje ergogenih svojstava tvari koje posjeduju ergogeni potencijal utvrđen in vitro i u pretkliničkim istraživanjima.

7. ODRŽAVANJE PROSTORA I OPREME

U 2018. nabavljena je potrebna informatička oprema.

Služba za antidoping HZTA

prim.dr.sc. Zoran Manojlović, dr.med.

specijalist kliničke farmakologije

voditelj službe za antidoping

Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping

Zdravko Lovrić

sveučilišni magistar toksikologije

ravnatelj

